

11. YARGI PAKETİ - CMK 128/A DÜZENLEMESİ: UYGULAMA ALANI VE HUKUKİ SONUÇLAR

I. Kanun Teklifinde Öngörülen Düzenleme

27 Kasım 2025 tarihinde TBMM'ye sunulan kanun teklifiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na ("**CMK**") "*Bilişim Suçlarından Elde Edilen Menfaatin Engellenmesi İçin Hesabın Askıya Alınması ve Elkoyma*" başlıklı 128/A maddesinin eklenmesi öngörülmektedir. Bu yeni düzenlemeye göre; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda ("**TCK**") düzenlenen nitelikli hırsızlık, nitelikli dolandırıcılık ve banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçlarının işlendiği yönünde makul şüphe bulunması halinde; banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı ("**KVHS**") nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan ya da yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu, suçta kullanılan her türlü hesabın kırk sekiz saate kadar askıya alınmasına; ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya KVHS tarafından karar verilebilecektir. Akabinde, askıya alma işlemi ve hesap hareketleri, ilgili kuruluş tarafından tüm bilgi ve belgelerle birlikte derhal Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilecektir.

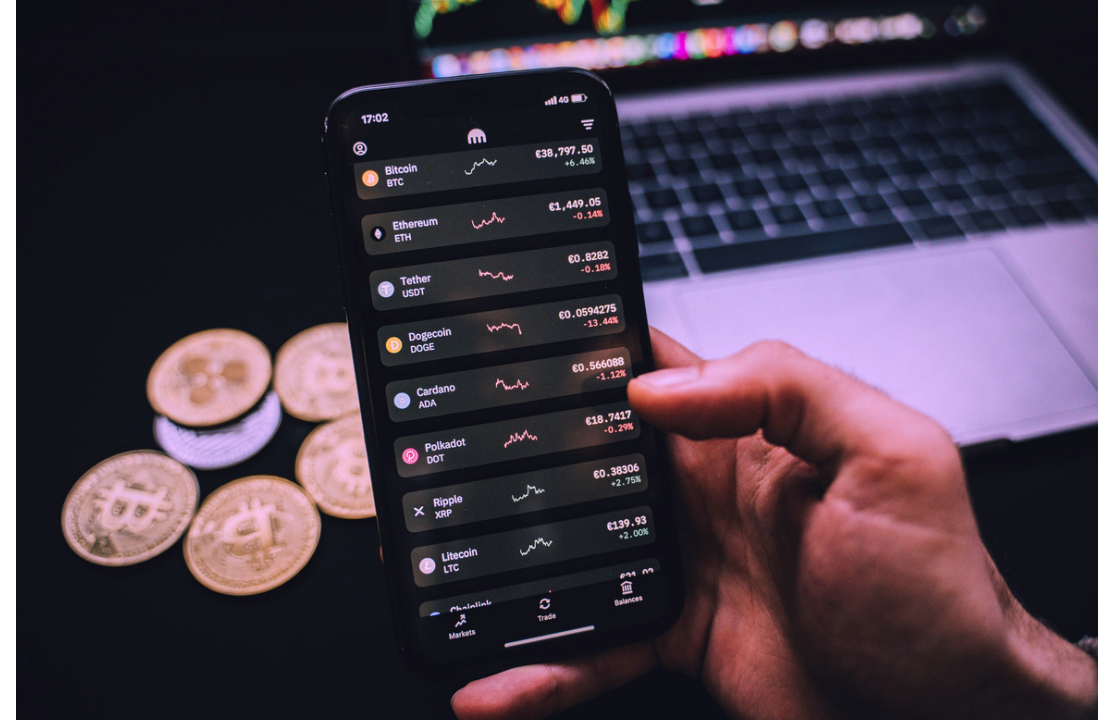
Buna ek olarak; askıya alma işlemi hesap sahibine de bildirilecek olup hesap sahibi, askıya alma işleminin kaldırılması için Cumhuriyet Başsavcılığına başvuruda bulunabilecek ve Savcılık bu başvuru hakkında yirmi dört saat içinde karar vermekle yükümlü olacaktır. Askıya alma işlemi tamamlanmadan önce suçtan elde edilen menfaatlerin başka bir mali kuruluşa aktarıldığının tespiti halinde ise, bu durumun, askıya alma işleminin yapılabilmesi için gecikmeksizin ilgili mali kuruluşa bildirilmesi öngörülmektedir.

Maddenin devamında, Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ilgili mali kuruluşun başvurusu üzerine, askıya alınan hesaplarda bulunan suçtan elde edilen menfaatlere el koyma kararı verilebileceği; verilen el koyma kararının yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulacağı, hâkim tarafından bu süre içerisinde karar verilmemesi veya el koymanın reddedilmesi halinde el koyma tedbirinin kendiliğinden kalkacağı düzenlenmektedir. El konulan menfaatin suçtan zarar gören mağdura ait olduğunun anlaşılması halinde, soruşturma veya kovuşturma evresinde bu menfaatin doğrudan mağdura iade edilebileceği hükme bağlanmıştır.

II. Yürürlükteki Düzenleme

Mevcut sistemde, bilişim yoluyla işlenen dolandırıcılık ve benzeri suçlardan elde edilen menfaatlerin engellenmesi amacıyla bankalara, ödeme kuruluşlarına veya KVHS'lere CMK kapsamında doğrudan bir "askıya alma" yetkisi tanınmamaktadır.

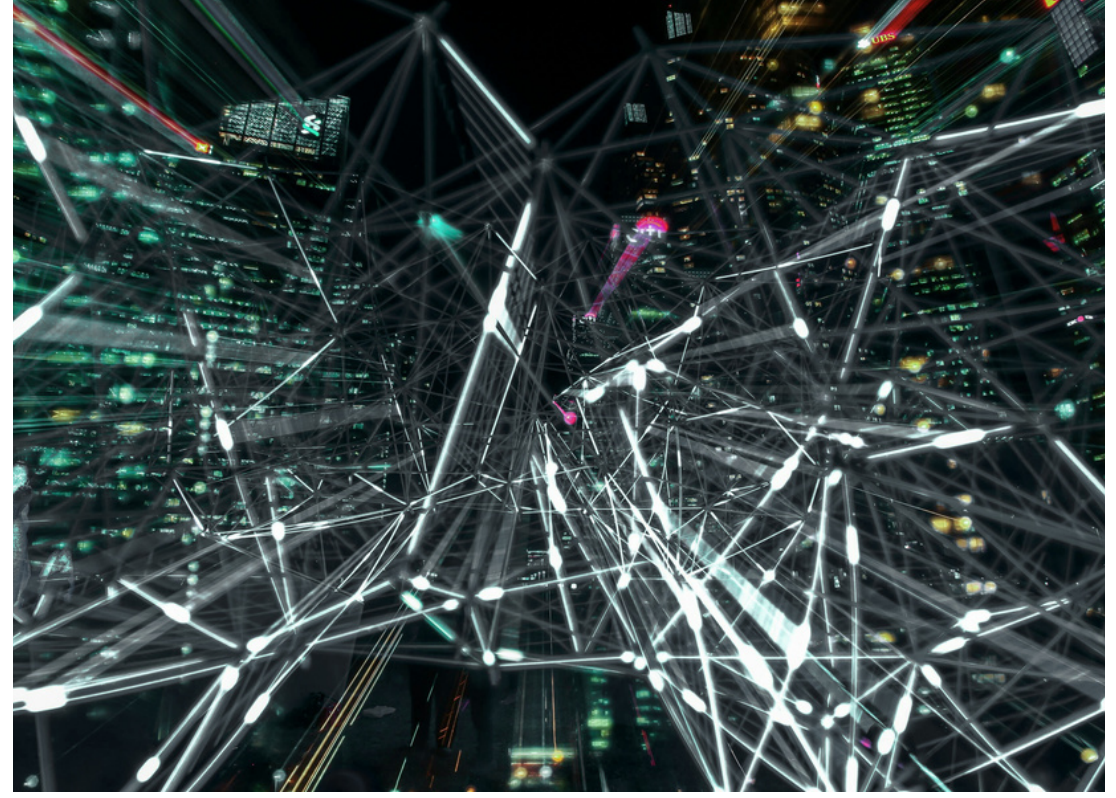
Suça konu para ve malvarlığı değerlerine yönelik müdahaleler esasen CMK m.128 çerçevesindeki "el koyma" tedbiriyle yapılmakta; bu tedbir savcı talebi ve sulh ceza hâkimi kararıyla uygulanmakta ve MASAK ile SPK'dan alınan raporlar süreçte belirleyici rol oynamaktadır. Ancak, dijital ortamda çok hızlı gerçekleşen para transferleri bakımından el koyma mekanizmasının çoğu zaman geç işlediği görülmektedir.

Mevzuatta ayrıca, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 19/A maddesi uyarınca KVHS'ler, bankalar ve diğer finansal kuruluşlarca MASAK'a şüpheli işlem bildiriminde bulunulabilmekte; MASAK gerekli görmesi hâlinde söz konusu işlemlerin geçici olarak durdurulması veya gerçekleşmesinin engellenmesi yönünde talimat verebilmektedir.

MASAK'ın işlem askıya alma talimatı kural olarak 7 iş günü ile sınırlıdır ve yabancı muadil kurumlardan gelen bildirimler üzerine de karşılıklılık esasına göre uygulanabilmektedir. Bu talimata aykırı işlem yapan finansal kuruluşlar idari para cezasıyla karşılaşmaktadır.

III. Değerlendirme ve Sorunlar

Teklif edilen 128/A maddesi, mevcut sisteme kıyasla ilk 48 saat içinde hızlı müdahale imkânı sağlaması bakımından önemli bir avantaj sunmaktadır. Bununla birlikte, düzenleme bazı pratik boşluklar da içermektedir. Mevcut 19/A maddesindeki MASAK merkezli ve idari nitelikteki “işlem erteleme” yetkisinden farklı olarak, 128/A kapsamındaki “hesap askıya alma” yetkisinin doğrudan banka, ödeme kuruluşu veya KVHS tarafından kullanılacağı öngörülmektedir; ancak iki mekanizmanın nasıl koordine edileceği açıkça düzenlenmemiştir. Bu hususun kanunlaşma sürecinde veya ikincil düzenlemelerle netleştirilmesi gerekmekte olup, aksi halde aynı işleme ilişkin paralel veya çelişen talimatlar ortaya çıkabilecektir.

Ayrıca teklif, “makul şüphe” eşiğinin hangi objektif kriterlere dayanacağı konusunda da açıklık taşımamaktadır. Fonların hızla başka kurumlara taşındığı durumlarda 128/A kapsamındaki bildirim yükümlülüğünün etkili olabilmesi için, kurumlar arasında anlık işleyen teknik altyapının oluşturulması gerekecektir. Bu nedenle, 128/A mekanizması teorik olarak mevcut rejimi tamamlayıcı nitelik taşısa da uygulanabilirliği açısından ikincil düzenlemelerle desteklenmesi zorunlu gözükmemektedir.

Bu çerçevede, KVHS'lerin nitelikli hırsızlık, nitelikli dolandırıcılık ve banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçlarına özgü dolandırıcılık modellerini ve makul şüphe kriterlerini belirleyen iç politika ve prosedürlerini güncellemesi; savcılık ve diğer mali kuruluş bildirimleri için hukuk, uyum ve operasyon birimleri arasında neredeyse 7/24 çalışan bir koordinasyon hattı kurması ve teknik altyapı ile gizliliğe ilişkin ek tedbirler alması gerekecektir.

